

PATENTNI SPIS ŠTEV. 12267

Jugočeška Jugoslovansko—češka tekstilna industrija d. d., Kranj, Jugoslavija.

Postopek za izdelovanje krep-tkanin iz umetne svile, katere se ne mečkajo.

Prijava z dne 6. junija 1935.

Velja od 1. septembra 1935.

Znani so že neki postopki, s katerimi naj se odpravi ali pa vsaj zmanjša mečkanje tkanin iz umetne svile. Dotični postopki obstojajo v bistvu v tem, da se s pomočjo kemičnih reagentov skuša podeliti nitkam tkanine taka elastičnost, da se niti ne lomijo, kar bi pomenilo, da se tako preparirana tkanina praktično ne mečka. V praksi se je pa pokazalo, da vsi dosedaj predlagani postopki te vrste ne izpolnjujejo svojega namena. Po teh postopkih dobljena tkanina se namreč še vedno mečka, razven tega pa zahtevajo taki postopki komplicirane in zelo drage aparature.

Predmet izuma je postopek za izdelovanje krep-tkanin iz umetne svile, katere se ne mečkajo, in obstoja v bistvu v tem, da se omenjena lastnost tkanine dobi s posebnim načinom vezave tkanine, tako da torej odpade vsakršna kemična obdelava tkanine v to svrhu.

Znano je, da je krep-tkanina iz umetne svile kot taka dokaj trda in da se mečka. Prijavitelj je vsled tega skušala podeliti krep-tkanini še nek element, ki napravi to tkanino bolj voljno in obenem tako, da se ne mečka. Pri tozadevnih poskusih je prijavitelj našel, da se dobijo presenetljivo dobri rezultati, ako se v osnovi in v votku tkanine uporabljajo menjaje krep-niti in odprte (nesukane) niti, pri čemer so krep-niti menjaje sukane v desni in levi smeri. Dejstvo, da se na opisani način izdelana tkanina ne mečka, se more razlagati akole: Kakor znano, se krep-tkanina pri naknadnem omočenju surovega blaga, kakršno pride s statve, skrči. Tkanina se skrči v prečni smeri za 15-18%, v podolžni smeri pa za 5-8% dolžine. Vsled tega skrčenja postanejo krep-niti do neke mere valovite, kar podeljuje tkanini tipični

negladki izgled. Pri krčenju krep-niti pa postane v še večji meri valovita tudi odprta nit, katera se v smislu izuma uporablja med krep nitmi v votku in osnovi. Dočim trdo sukane krep-niti (2200 zasukov na 1 meter) niso dovolj elastične, da bi po vsaki deformaciji, kakor n. pr. mečkanju, zavzele zopet svoj prvotni položaj, ne velja to za odprto nit. Ta namreč ostane elastična in to v taki meri, da se po deformaciji vrne v prvotni položaj, t. j. rastegne se v prvotno lego, pri čemer obenem raztegne v prvotno lego tudi sosedne krep-niti, katere same po sebi v to niso sposobne. Valovita odprta nit se tudi ne lomi, tako da se tkanina, izdelana po zgoraj opisanem načinu, praktično ne mečka.

Kot najbolj ugodna vezava za tkanine, izdelane v smislu izuma, se je izkazala ona, pri kateri si sledijo v osnovi in v votku 1 levo sukana krep-nit, 1 odprta nit, 1 desno sukana krep-nit, 1 odprta nit, 1 levo sukana krep-nit i t. d. Ugoden rezultat se tudi dobi, ako se v osnovi in votku obdrži isto zaporedje kot zgoraj, vendar se vzameta vedno po dve niti ene vrste, ali ako se pri istem zaporedju uporablja za osnovo po ena, za votek pa po dve niti. Vmesne kombinacije so seveda tudi možne in dajejo — z ozirom na način vezave — bolj ali manj ugodne rezultate.

Patentni zahtev:

Postopek za izdelovanje krep-tkanin iz umetne svile, katere se ne mečkajo, označen s tem, da se v osnovi in v votku menjaje uporabljajo krep-niti in odprte (nesukane) niti, pri čemer so krep-niti menjaje sukane v desni in levi smeri.

